

علیرضا عصاره

در شماره قبل قسمت اول گزارش برگزاری کنگره پنجم کارشناسان و مسؤولان انجمن‌های اولیاء و مربیان از نظر گرامی‌تان گذشت. اینک توجه شما خوانندگان محترم را به ادامه گزارش جلب می‌کنیم.

سخنرانی آقای سید احمد زرهانی اولین سخنران عصرگاهی روز دوم اجلاس، معاون محترم امور مشارکتهای مردمی و مدارس غیرانتفاعی وزارت آموزش و پرورش، جناب آقای زرهانی بود که با عنوان تبیین مشارکتهای مردمی به ایراد سخن پرداخت. ایشان گفتند: آموزش و پرورش از رهگذر انجمن‌های اولیاء و مربیان بیشترین ارتباط را با مردم و جامعه دارد و مشارکت در حقیقت یک کار دو جانبه است که برای رسیدن به هدف

نگاهی به: کنگره پنجم کارشناسان و مسؤولان انجمن‌های اولیاء و مربیان

بخش دوم

چیست، گفت: یکی از راهها، انجمن‌های اولیاء و مربیان هستند و بیشتر نیروهای اهل فکر، فرهنگی و سیاسی در کنار هم و بدور از اختلاف به حل مسائل مشغول هستند و این برای یاری رساندن به آموزش و پرورش حیاتی است. آقای زرهانی تقویت انجمن‌ها را مستلزم ارتباط این نهاد با صدا و سیما، دانشگاه، جامعه و مغزهای متفکر برای ارائه راههای نو دانستند.

میزگرد آموزش و مشاوره خانواده

در برنامهٔ بعدی که میزگرد آموزش و مشاورهٔ خانواده نام داشت، چند تن از اساتید طرح جامع آموزش خانواده، راههای تازهٔ آموزش خانواده و چگونگی تدوین این آموزش‌ها را برای حضار تشریح نمودند. اساتید شرکت کننده در این میزگرد، حجت‌الاسلام والمسلمین حاج آقای رشیدپور، جناب آقای دکتر احمدی، جناب آقای صافی و برادر

مشخص با انگیزه و آگاهی انجام می‌پذیرد. بر طبق رأی و نظر اندیشمندان و صاحب‌نظران عرصهٔ تعلیم و تربیت جهانی، طی دو کنفرانس مهم از طریق یونسکو تأکید بر این شده است که آموزش و پرورش در کشورهای در حال توسعه نیازمند مشارکت مردم است و بی‌شک، بدون مشارکت مردم و آحاد مختلف جامعه، آموزش و پرورش اداره نخواهد شد. این را بارها تجربه کرده‌ایم که هر کجا مردم در صحنهٔ تعلیم و تربیت حضور داشته‌اند، کار انسجام پیدا کرده و پیشرفت در آموزش و پرورش بوجود آمده است و گویی مشارکت جزء لاینفک تعلیم و تربیت در قرن بیستم شده است. وی افزود که سه نکته را در امر مشارکت اولیاء باید در نظر داشته باشیم. اول اینکه نیازمند مشارکت پدران و مادران هستیم، زیرا تربیت از خانواده آغاز می‌شود و ما پدران و مادران اولین مسؤولیت‌مان تعلیم و تربیت فرزندان است. نکتهٔ دوم این است که فرزندان بخشی از اوقات را در مدرسه هستند و از این به بعد در اختیار خانواده می‌باشند، بنابراین پدر و مادر باید در جریان تربیت و تعلیم فرزندان خود باشند، زیرا وقت عمدهٔ فرزندان در خانه می‌گذرد. دلیل سوم برای مشارکت اولیاء این است که دولتها توانمندی لازم را برای ادارهٔ آموزش و پرورش ندارند. آموزش و پرورش اعتبارات زیادی را می‌طلبد و دولتها منابع کافی برای تأمین منابع مادی لازم برای آموزش و پرورش را در اختیار ندارند. وی خاطر نشان کرد: بنا به دلایل فوق، انجمن‌های اولیاء و مربیان باید در جهت مشارکت معنوی و مشارکت مادی حرکت کنند. آقای زرهانی در خصوص اینکه در حال حاضر وظیفهٔ دولت برای مشارکتهای مردمی

عصاره بودند.

سخنرانی آقای مهندس نفیسی

سخنران بعدی برنامه عصرگاهی جناب آقای مهندس نفیسی بودند که از کارشناسان و محققان برجسته اقتصاد آموزش و پرورش هستند. ایشان نقش انجمن‌های اولیاء و مربیان را در کاهش یکی از موارد آموزشی، یعنی افت تحصیلی، مورد بررسی قرار دادند. ایشان اشاره اشاره نمودند که انجمن‌های اولیاء و مربیان با تکیه بر عناصر خانه و مدرسه باید مانع افزایش افت تحصیلی شوند. مهندس نفیسی با ارائه شواهد و قرائن علمی، به بررسی شکست تحصیلی در مدرسه پرداختند و تبعات این امر را بسیار بیشتر از آنچه تصور می‌شود، بر شمردند. ایشان افزودند: در گذشته معمولاً ابعاد فرهنگی و معنوی در آموزش و پرورش مطرح بود، اما از قرن هیجدهم به بعد، مسائل مربوط به آموزش و پرورش در اقتصاد نیز مطرح شد. در دهه ۱۹۶۰ میلادی، مسائل اساسی آموزش و پرورش جای خود را در اقتصاد باز کرد و ما با مفهوم سرمایه انسانی به عنوان رقیب سرمایه مادی روبرو شدیم. وقتی که ما سخن از سرمایه انسانی به میان می‌آوریم،

مفهوم آن شامل علم و دانش، قابلیت‌ها، ظرفیت‌ها و در نهایت نظم و انضباطی است که آموزش و پرورش بوجود می‌آورد تا به همراه سرمایه مادی منجر به افزایش تولید و توسعه به مفهوم اعم آن شود. آقای نفیسی اشاره کرد: اگر آموزش و پرورش را یک صنعت بدانیم باید بیان کنیم که افت این صنعت شکست یا افت تحصیلی است و این به معنی دوباره هزینه کردن و یا نتیجه نگرفتن از هزینه‌هاست. این هزینه‌ها در حکم دور ریز است و زیان فراوانی را متوجه آموزش و پرورش می‌کند.

سخنرانی آقای دکتر سید کاظم اکرمی
آخرین برنامه عصرگاهی روز دوم کنگره، سخنرانی جناب آقای دکتر سید کاظم اکرمی، رئیس محترم پژوهشکده تعلیم و تربیت بود که تحت عنوان اهمیت پژوهش و تحقیق در بهبود روابط خانه و مدرسه ارائه گردید. ایشان ضمن ارائه تعاریفی از پژوهش و پژوهشگر گفت: محقق به دنبال کشف روابط بین متغیرهای مختلف است. در این حال مبانی تفکرات فلسفی زیر بنای تحقیق است، به این نحو که اعتقاد به این مبانی، انگیزه تحقیق را فراهم می آورد، زیرا به ارتباط بین پدیده های عالم معتقد هستند. دکتر اکرمی ابعاد گوناگون ارتباط خانه و مدرسه را شامل ابعاد سیاسی، فرهنگی، نگرش اجتماعی و دینی دانست و گفت: رابطه متقابل باعث انتقال این ابعاد به خانه و مدرسه می شود. وی به رابطه صمیمانه و همه جانبه بین این دو اشاره کرد و گفت: بر اساس چنین رابطه ای اولیاء از تمام ابعاد مختلف مدرسه در جریان کامل قرار می گیرند. روابطی نیز وجود دارد که صمیمانه است، اما در همه ابعاد نمی باشد و یک بعدی است. بعضی از روابط هم خصمانه است و تمام دستاوردهای مدرسه را قبول ندارند. حال باید به عواملی که منجر به ارتباط صمیمانه می شود و یا منجر به ارتباط خصمانه می شود، بپردازیم و در این زمینه نیازمند انجام یک تحقیق جامع هستیم و این کار تا کنون انجام نشده است. وی مشارکت مسؤولان انجمن و مدیران، در انجام این تحقیق را بر پایه ینش و روش علمی لازم دانستند و اضافه کردند که باید در مدارس موفق به انجام این تحقیق بشویم و اصولاً کار تحقیق الزاماً نباید آماری باشد. باید بر اساس شیوه قرآنی، یعنی

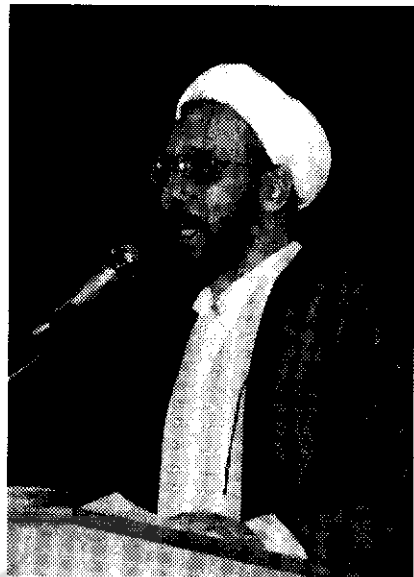
روش همدلی به این کار بپردازیم. با این تحقیق عوامل بهبود دهنده و تضعیف کننده را نیز مورد بررسی قرار دهیم. رئیس پژوهشکده تعلیم و تربیت تأکید نمود که هر مدرسه ویژگی خود را دارد و یک واحد اجتماعی است که دارای ساز و کار خاص می باشد و نباید همه مدارس را به صورت مشابه تصور کنیم. وجود نگرش جامعه شناختی برای مطالعه مدارس الزامی است. وی بر دادن ینش به فرزندان، برای مبارزه با تهاجم فرهنگی بر اساس فرمایشات مقام معظم رهبری تأکید کرد، تا از آنها فرزندان مسلمان و با دانش حاصل شود.

سخنرانی حجت الاسلام والمسلمین،
جناب آقای شوشتری

اولین سخنران روز سوم کنگره پتجم، حضرت حجت الاسلام، جناب حاج آقای شوشتری، وزیر محترم دادگستری بودند که سخنان خویش را تحت عنوان فلسفه حقوق

موروثی، نفقه و دهها موضوع دیگر به صورت جامع در حقوق اسلامی مدنظر قرار گرفته است. برای روشن شدن مسأله باید قوانین کشورهای غیراسلامی را مورد توجه قرار دهیم تا درک کنیم اسلام چه مقدار به حقوق خانواده اهمیت می‌دهد. در قوانین اسلامی، حقوق فرزندان از نامگذاری و شیردادن تا مسائل نفقه، تهیه خوراک و پوشاک و از همه مهمتر تعلیم و تربیت فرزندان مورد بحث قرار گرفته است. در اسلام سه نوع ولایت برای تربیت کودکان در نظر گرفته شده است که ولایت تربیت، ولایت روحی و ولایت اموال را شامل می‌شود. وزیر محترم دادگستری اظهار داشت: قانون مدنی ما که یکی از قوانین مهم به شمار می‌رود و کمتر دستخوش تغییر و اصلاح می‌گردد، به تحکیم مبانی خانواده اهمیت ویژه داده است. و بر اساس ماده ۱۱۰۴ این قانون، زوجین موظفند با همکاری یکدیگر در تحکیم مبانی خانواده و تربیت فرزندان تلاش کنند و حتی برای آن ضمانت اجرایی هم در نظر گرفته شده است و اگر یکی از اعضای خانواده از این قانون تخلف کند، آنگاه بحث "نشوز" مطرح می‌شود. یعنی هر یک از زوجین تکالیفی نسبت به دیگری دارد که اگر از انجام وظایف تخلفی بکند، اگر مرد باشد "ناشز" و اگر زن باشد، "ناشزه" است.

وزیر محترم دادگستری درباره اهمیت فرهنگ جامعه، گفت: بحثی نیست که فقر، بیکاری و مهاجرت از عوامل بسیاری از جرائم هستند، ولی مهمترین عاملی که در حد زیادی به تحقق جرائم و ناهنجاریهای اجتماعی منجر می‌شود، عامل ضعف فرهنگ عمومی است. ما هنوز هم روستاهایی داریم که اهالی آن

اسلامی برای تحکیم نهاد خانواده، آغاز نمودند. حجت الاسلام شوشتری گفت: حقوق خانواده در واقع مقرراتی را شامل می‌شود که بنیان خانواده بر روی آن استوار است. مکاتب مختلف، حقوقدانان و اندیشمندان به روابط حاکم بین اعضای خانواده اهمیتی خاص می‌دهند و در همه جا بحث حقوق خانواده از اهمیت زیادی برخوردار است. ولی آن چیزی که خیلی اهمیت دارد این است که صاحب‌نظران مکاتب مختلف این واقعیت را پذیرفته‌اند که جامع‌ترین قانون خانواده مربوط به اسلام است و دیگران قوانین و مقررات اسلامی را مورد استناد قرار نمی‌دهند. وی افزود: اسلام به تمام زوایای حقوق خانواده توجه دارد و این موضوع برای ما خیلی اهمیت دارد و حتی جزئی‌ترین حقوق افراد خانواده مورد توجه قرار گرفته است. ازدواج، حقوق فرزندان و خویشاوندان، مخارج، تقسیم اموال

۲- شناخت از فرهنگ عمومی در وضع موجود چیست؟

۳- شناخت انواع مخاطبان .

۴- شناخت بسترهای تأثیرگذاری در فرهنگ عمومی .

۵- نحوه تأثیرگذاری در فرهنگ عمومی باید به صورت حرکت دفعی باشد یا به روش دیگر باید متوسل شد؟

۶- توجه به اصل الاصول تربیت .

۷- آسیبهای اجتماعی چه رابطه‌ای با نقش رسانه‌ها دارد؟

رئیس سازمان صدا و سیما در توضیح این عوامل گفت: ارتقای فرهنگ عمومی، امری نیست که خاص ما باشد، بلکه این مسئله در بین ملل مختلف مطرح است و هرگونه تصور از فرهنگ عمومی مبتنی بر فلسفه فکری، اجتماعی و سیاسی آن جامعه است. وی افزود: یکی از مهم‌ترین تفکرات اسلامی در زمینه توجه به خانواده است و اگر ما بخواهیم به فرهنگ عمومی بپردازیم، باید تصور روشنی از الگوی فرد، خانواده و جامعه سالم داشته باشیم و در این زمینه باید به مسائل مختلفی توجه کنیم.

به گفته دکتر لاریجانی، در گذشته یک کاسب به عنوان حبیب خدا مطرح بود و امروز کاسب ما به این موضوع احساس نیاز نمی‌کند و همین مسئله مشکلاتی را ایجاد می‌نماید. در قدیم فرزندان در همه شؤون خانوادگی مشارکت داشتند، ولی امروزه این گونه نیست و اگر در گذشته فرهنگ زیست جمعی بر خانواده‌ها حاکم بود، امروزه عملاً در حال گذار از این فرهنگ هستیم و جدا زیستن یک ایده شده است و ما این مسائل را نمی‌توانیم در

هنگام مسافرت، قفل زدن به در را بد می‌دانند و در این روستاها به طور کلی بحث سرقت مطرح نیست و جالب است بدانید که در بسیاری از این روستاها فقر و محرومیت نیز وجود دارد، ولی از آنجا که فرهنگ عمومی اهالی بر اساس مقررات و احکام اسلامی استوار است، در این جوامع سرقت معنی ندارد. بنابراین نقش فرهنگ در سلامت جامعه از مسائل مهمی است که باید به آن توجه بسیار کرد و با فرهنگ غنی اسلامی و ایرانی خود باید تلاش کنیم تا فرهنگ عمومی را بهبود بخشیم. حجت الاسلام شوشتری افزود: رفتار اعضای خانواده بر یکدیگر تأثیر دارد و رفتارهای ناشایست در خانواده، در وقوع جرائم در جامعه مؤثر است. در برنامه ایران ۱۴۰۰، ما باید کاری بکنیم که آمار جرائم و بزهکاری پایین بیاید و با تحکیم مبانی خانواده می‌توان تا حدودی زیادی بر این معضل اجتماعی فائق آمد.

سخنرانی آقای دکتر علی لاریجانی

دومین سخنران سومین روز برگزاری کنگره سراسری کارشناسان و مسؤولان انجمن‌های اولیاء و مربیان کشور، دکتر علی لاریجانی، رئیس محترم سازمان صدا و سیما بودند که درباره نقش صدا و سیما در ارتقای فرهنگ عمومی خانواده‌ها به ایراد سخن پرداختند. دکتر لاریجانی، توجه به هفت عامل در جهت‌گیری سیاست مسؤولان صدا و سیما را مؤثر دانست و این عوامل را به شرح زیر برشمرد:

۱- برای فرهنگ عمومی باید چه تصویری داشت؟

سخنانش گفت: بر اساس آنچه گفته شد رابطه ما با فرهنگ عمومی مشخص می شود و نقش ما در ارتقای فرهنگ عمومی یک حرکت بطی است.

سخنرانی آقای دکتر گلزاری

سخنران بعدی مراسم روز سوم کنگره، جناب آقای دکتر گلزاری از محققان و اندیشمندان تعلیم و تربیت کشورمان بودند که در خصوص خانواده، مدرسه اول به ایراد سخن پرداختند.

ایشان با توجه به آیه شریفه ۲۰ از سوره روم، به سه ویژگی و عملکرد بسیار مهم خانواده اشاره نمود و گفت: این ویژگیها عبارتند از: ۱- آرام بخشی از طریق ارضای نیازهای اساسی یا غرایز اساسی انسان ۲- مسائل جسمانی که به تعبیر علامه بزرگوار طباطبائی رحمه الله علیه، مودت که همان ابراز محبت و برقراری یک رابطه گرم و صمیمانه و دوطرفه بین اعضای خانواده است ۳- رحمت که یاری رساندن و کمک کردن به یکدیگر و همدلی است. و در آخر آیه اشاره می فرمایند به اینکه اگر اندیشمندان و متفکران تأمل بیشتری کنند، براستی خانواده از آیات بزرگ الهی است و در آینه خانواده، آیه های حکمت، علم، رأفت و رحمت خداوند را می توانیم ببینیم. خانواده، مدرسه است و آن هم مدرسه اول. مدرسه به عنوان یک نهاد است. ما در مدرسه خیلی دقیق و منظم و مشخص به تکلیف تربیت متوجه می شویم. در بحث مدیریت اشاره به پنج تا شش اصل می شود که در هر مدرسه باید این اصول رعایت گردد. اصل اول داشتن هدف است. هدف مدرسه تعلیم و تربیت است. اصل

برنامه سازی و تأثیری که صدا و سیما دارد، نادیده بگیریم. دکتر لاریجانی اظهار داشت: بحث مسائل خانوادگی آنقدر اهمیت دارد که ما در تمام شبکه های سیما و شبکه های استانی، در عرض سال پنج هزار ساعت برنامه ویژه خانواده بخش می کنیم. همچنین صدا و سیما به عنوان رسانه فراگیر، با مخاطبان متفاوتی روبه روست و مهمترین مطلب آن است که متناسب با تفکر، سلیق و نیاز آنان برنامه طراحی کنیم. مثلاً زبانی که باید با کودک حرف زد، متفاوت با یک استاد دانشگاه است. به همین خاطر، مخاطب شناسی یک رکن در صدا و سیماست. وی افزود: همان گونه که رها کردن کودکان در جامعه مشکلاتی در پی دارد، رها کردن آنان در پای تلویزیون نیز مسائل و مشکلاتی به بار می آورد. بچه ها باید در خانه برنامه خاصی داشته باشند و تماشای برنامه های تلویزیون برای کودکان باید دارای محدودیت باشد. دکتر لاریجانی در پایان

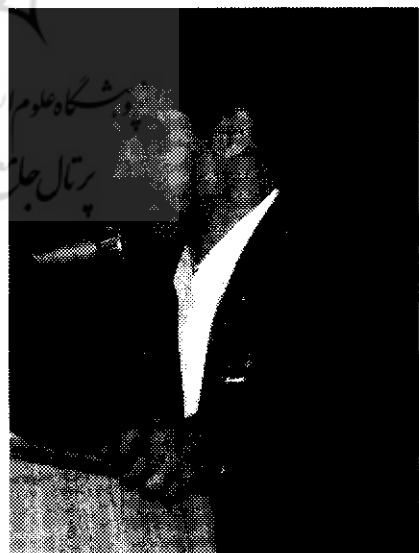
یک مدرسه خوب هستند. حالا اگر نگاهی دقیق به آیات قرآن کریم و روایات معصومین (ع) نسبت به خانواده بیندازیم، همه این نکات در خانواده هست، یعنی خانواده آن گونه که اسلام برای ما ترسیم کرده، برای تعلیم و تربیت است و مدرسه است و این مدرسه اولین آموزشگاه تعلیم و تربیت انسانی است. دکتر گلزاری با ارائه آیات و روایات متعدد و بر شمردن تجارب فراوان افراد در جامعه، قرینه های متعددی برای اثبات مدعای خویش که بسیاری از کاستی ها از خانه سرچشمه می گیرد و بسیاری از مشکلات اجتماعی مربوط به تربیت در خانواده است، بر شمرد. ایشان همچنین استدلال نمود که عمده ترین فلسفه زندگی مشترک، موضوع تولید نسل و تربیت صحیح آنهاست.

سخنرانی سرکار خانم دکتر ابتکار

آخرین سخنران برنامه نیمروزی روز سوم کنگره پنجم، سرکار خانم دکتر ابتکار، معاون محترم رئیس جمهوری و رئیس سازمان محیط زیست بودند. خانم دکتر ابتکار با تحلیلی از ضرورت پرداختن به پاکسازی محیط زیست و ارتباط آن با زندگی پویا و با نشاط، بر طرح همیاران محیط زیست تأکید نمودند. دکتر ابتکار اشاره نمودند که حفظ محیط زیست و صیانت از محیط زندگی در جوامع مختلف امروز، به صورت یک نهضت در آمده است.

ایشان با تأکید بر نقش انجمن های اولیاء و مربیان در جذب و جلب مشارکتهای مادی و معنوی اولیاء در روند تعلیم و تربیت، تشکیل کلاسهای آموزش خانواده و مراکز مشاوره خانواده را در سراسر کشور از اقدامات بسیار با لطفاً و زرق بزنید

دوم داشتن برنامه است. اصل سوم سازماندهی است. سازماندهی یعنی مشخص کردن مسؤولیت هر فرد به طور دقیق. در نامه ۳۱ نهج البلاغه، حضرت علی (ع) به امام حسن مجتبی (ع) می فرماید: کسانی که با تو کار می کنند وظیفه های آنها را مشخص کن تا همدیگر را و نگذارند و کار تعطیل نشود. اصل چهارم هماهنگی است. اصل پنجم رهبری است که مرادشان بالا بردن روحیه و افزایش بازدهی همراه با افزایش روحیه است. اصل ششم نظارت است، یعنی آیا آنچه برای افراد تعیین شده است به آن رسیده اند؟ و اصل آخر هم ارزشیابی است. این اصول باید در مدرسه رعایت شود. همچنین مدرسه باید حریم داشته باشد، مدرسه باید امکانات داشته و معلمانش هم با انگیزه و علاقه باشند، مدرسه باید معلمان با صلاحیت اخلاقی که به کارشان عارف و آگاه هستند داشته باشد و نهایتاً شکیبایی و بردباری در فرآیند تعلیم و تربیت باید باشد. اینها شرایط

خشونت آسم را تشدید می‌کند

سافرانسیسکو - خبرگزاری یونایتد پرس

دانشمندان می‌گویند کودکان شهرنشین که در معرض خشونت قرار می‌گیرند، بیشتر از کودکانی که در محیطهای سالمتر زندگی می‌کنند دچار حمله‌های شدید و مکرر آسم می‌شوند.

یافته‌های مقدماتی یک تحقیق نشان می‌دهد کودکانی که در شرایط خشن و پرخاشجویانه زندگی می‌کنند، دو برابر کودکانی که در محیطهای آرامتری بسر می‌برند احتمال دارد دچار گرفتگی سینه شوند و ناچار به استفاده از دستگاه گشاد کننده برونش گردند. این قبیل کودکان تقریباً سه برابر مستعد ابتلا به آسم بعد از سن دو سالگی هستند.

دانشمندان بیمارستان بریگهام و زنان بوستون در کنفرانس بین‌المللی انجمن ریة آمریکا و انجمن قفسه صدری آمریکا در سافرانسیسکو اعلام کردند که یافته‌های آنها نشان می‌دهد قرار گرفتن در معرض خشونت، عامل مهمی در میزان بروز و شدت آسم در بین کودکان شهرنشین است، اما این امر نادیده گرفته می‌شود.

دکتر "روزالیند رایت" نویسنده این تحقیق می‌گوید که شدت بروز آسم در شهرنشینان، به علت استرس مزمن محیطی ناشی از افزایش رواج خشونت اجتماعی، بیشتر است.

این کشف به پاسخ دادن این سؤال که چرا بروز حمله‌های شدید آسمی در کودکان فقیر شهری بطور نامتناسبی در سطح بالایی است، کمک می‌کند... خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران

ارزش و کیفی انجمن‌ها ذکر نموده، خواستار تداوم و استمرار آنها گردیدند. معاون رئیس جمهوری و رئیس سازمان محیط زیست با اشاره به ضرورت آموزش اولیاء و دانش‌آموزان در زمینه حفظ محیط زیست، نقش حساس انجمن‌های اولیاء و مربیان را در این باره یادآور گردیدند. خانم دکتر ابتکار در پایان خاطر نشان نمودند: در حال حاضر حفظ محیط زیست و پاک کردن محیط زندگی از آلودگیها، در جوامع مختلف به صورت یک نهضت سراسری در آمده است و هر گروه، نهاد و سازمان آموزشی و فرهنگی نهایت سعی و همکاری را در این جریان انجام می‌دهند.

